

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 10.

TH. M. FRIES.

1865.

INNEHÅLL: A. J. MALMGREN, Om E. Durands så kallade "Grinnell-lands flora." — E. FRIES, Anvisning till observationer rörande några Skandinaviska växter. — J. A. LIEFLER, Anmärkingar vid Lektor Kindbergs Svar angående *Lepigona*. — TH. M. FRIES, Nya Skandinaviska Laf-arter. — Strödda Underrättelser: N. J. SCHEUTZ, Om Svenskar, efter hvilka växtsläkten blifvit uppkallade. — Chr. Stenhammar †. — En Svensk rikblommande växt. — *Marsilea salatrix*.

---

1. Om E. Durands så kallade "Grinnell-lands flora" af A. J. MALMGREN.

I *Proceedings of the Acad. of Nat. Sciences of Philadelphia 1863 n. 2 p. 93* meddelas en af Durand, Th. P. James och S. Ashmed uppgjord förteckning ¹⁾ öfver de växter, Dr J. J. Hayes insamlade under sin expedition till Smith's Sound i Juli, Augusti och i början af September 1861. Denna förteckning har blifvit refererad in extenso i Dr Petermann's *Geogr. Mittheil. 1864 XII p. 487* under rubriken "Flora des Grinnell-Landes zwischen 78° u. 82° Nordl. Br." I en kort anmälan i "Flora" 1865 n. 4 p. 62 uppgifves äfvenledes, att ifrågavarande uppsats behandlar Grinnell-Lands floran. Vid ett flygtigt genomgående af den af E. Durand upprättade fanerogam-förteckningen, upptagande 52 numror, föreföll mig förekomsten af omkring en femtedel af de uppräknade arterna i Grinnell-land oförenlig med den kännedom, man hittills eger i fysiskt och botaniskt afseende om länderna nordvest om Baffinsbay samt omkring Smith's Sound och dess nordliga fortsättning Kennedy-Channel. Jag

---

1) "Enumeration of the Arctic Plants collected by Dr J. J. Hayes in his exploration of Smith's Sound, between parallels 78th and 82^d, during the months of July, August and beginning of September 1861."

företog mig derföre att undersöka, hvar Dr J. J. Hayes hade gjort sina botaniska insamlingar, för att komma underfund med, på huru pass stor tillförlitlighet den Durandska förteckningen kunde ega rättmätiga anspråk. Resultatet af denna undersökning har blifvit: att högst 9 af de 52 uppräknade arterna kunna vara tagna på Grinnell-land, icke ens dessa 9 äro tagna emellan 78°—82° Nordl. Lat., utan under eller söder om 78°,— samt att alla de öfriga 43 arterna äro tagna endast på Grönlands vestra kust, några under 78° n. Lat., men de flesta vida sydligare, sannolikt vid Upernavik 72°, 48' och Godhavn på Disko-ön 69° n. Lat. Ett så oväntadt resultat tyckes vara förtjent af offentlighet, hvarföre jag anhåller att i Bot. Notiser få meddela detsamma, jemte en möjligast kort redogörelse för de grunder, ur hvilka det sjelfmant framgår.

Straxt efter sin hemkomst redogjorde Dr Hayes för *The American Philos. Soc.* i Philadelphia vid dess meeting den 6 Sept. 1861 för sin resas gång och för de under den uppnådda vetenskapliga resultat. Denna redogörelse, publicerad i vol. 8 af nämnde *Society's proceedings p. 383—393* samt med undantag af början och slutet reproducerad i *Proceedings of the Royal Geogr. Soc. of London vol. IX n. IV p. 181—187*, är den enda tillförlitliga källa om ifrågasvarande expeditioners verksamhet, som finnes. De högst knapphändiga notiser om samma expedition, som Petermann gifvit efter Amerikanska tidningsuppgifter i *Geogr. Mittheil. 1861 p. 435* äro nemligen icke öfverensstämmande, hvad några datum-uppgifter beträffar, med Dr Hayes' egna, hvarföre jag icke heller vid dem kunnat fästa något afseende. För att emellertid sätta läsaren i tillfälle att sjelf bedömma, hvar Dr Hayes kunnat göra botaniska insamlingar, skall jag ur Hayes' egen berättelse låna följande historiska uppgifter om hans expedition. Den 10 Juli 1860 afseglade Hayes från Boston och kom den 21 Augusti till Tessuissak, den nordligaste af de danska stationerna på Grönlands vestra kust, och belägen, enligt Hayes' uppgift, på 73° 40' n. Lat.

Häriifrån fortsattes resan norrut den vanliga vägen öfver Melville Bay upp till Smith's Sound, hvars mynning uppnåddes redan den 27 Augusti. Efter fåfänga försök att genom den tjocka packisen tränga fram till vestra stranden af nämnda sund, till det egentliga Grinnell-Land, blef Hayes nödsakad att söka vinterhamn på sundets östra sida vid Grönlands vestra kust i Hartstein-bay, 10 eng. mil nordost om Cap Alexander och 20 eng. mil söder om Dr Kane's ryktbara vinterhamn Rensselaer Harbour. Hamnen benämndes efter en vän och gynnare af expeditionen Port-Foulke, och dess läge bestämdes till $78^{\circ} 17' 41''$ n. Lat. samt $72^{\circ} 30' 57''$ v. L. Den första större utflygt företogs den 22 December af Mr Sonntag, Hayes' fordne kamrat under den Kaneska expeditionen och nu hans underbefälhafvare och enda vetenskapliga biträde, på en släde dragen af 9 hundar och i sällskap med den äfvenledes från Kane's expedition bekante grönländaren Hans. Sonntags expedition, som drog söderut till Whale-sound och hade till ändamål att anskaffa ett större antal hundar från der bosatta Eskimåer för den förestående stora slädexpeditionen mot Nordpolen, hade emellertid en sorglig utgång. Sonntag åkte nemligen ned på den ännu svaga isen i Whale-sound, hjälptes upp af sin kamrat, men frös ihjäl under förtviflade ansträngningar att uppnå de närmaste Eskimåhyddorna, belägna på endast 5 eng. mils afstånd från det ställe, der han åkte ned. — Den 20 Mars företog sig Hayes sjelf sin första utflygt norrut, denna gång för att utlägga en depot för framtida längre expeditioners behof. Han besökte derunder äfven Rensselaer Harbour, der Kane's fartyg Advance blef öfvergifvet, men kunde ej der finna något spår af detta fartyg. — Förberedelserna för hufvudexpeditionen voro redan tidigt i April undan-gjorda, och den 4 April 1861 begaf sig Hayes norrut med 12 man och 14 hundar samt proviant för 7 personer under 5 månader och för 6 personer och 14 hundar för 6 veckor. Efter 3 veckors arbete visade det sig vara omöjligt att föra den mechafda metallbåten öfver isen till Kennedy Channel,

hvarföre Hayes sände större delen af sitt sällskap tillbaka till fartyget och fortsatte sjelf resan med 3 följeslagare och 2 hundslädar. Först den 10 Maj uppnådde han vestra stranden af Smith's Sound, d. v. s. Grinnell-land, längs hvilken han derefter färdades norrut ända till den 18 Maj, då han af proviantbrist måste återvända efter att, enligt egen uppgift, hafva uppnått $81^{\circ} 35'$ n. Lat. Under de sednaste dagarne åtföljdes Hayes af endast en kamrat, emedan de två andra af trötthet måste lemna sig efter. Om återfärden till fartyget nämner Hayes intet ord, men man kan antaga, att den måste hafva varit ytterst forcerad, emedan partiet led af brist på proviant och icke heller hade någon båt till sitt förfogande, i fall isen hade brutit upp, hvilket kunde befaras under så långt framskriden årstid. Redan den 10 Juli fördes fartyget ur vinterhamnen och den 14 satte man ut till sjös. Efter många svårigheter uppnåddes vestra sidan af Smith's Sound i slutet af Juli vid Gale-point, 10 eng. mil söder om Cap Isabella, belägen ungefär under 78° n. Lat. Isen hindrade att lägga till här, men Dr Hayes lyckades att med en hvalfångarbåt komma i land vid Cap Isabella och der från en höjd af 600 fot öfvertyga sig om, att isen ännu låg obruten längs hela kusten norrut, hvarföre han nödgades öfvergifva sin plan att här uppsöka en lämplig vinterhamn för ännu en öfvervintring och beslöt i stället att genast vända hem. Den 14 Augusti uppnådde den återvändande expeditionen den danska kolonien Upernavik, under $72^{\circ} 48'$ n. Lat., på Grönlands vestra kust, samt inträffade den 1 September i Godhavn på Disko-ön. Den 19 Oktober kom Hayes till Halifax och den 23 till Boston.

Af denna korta skildring af resans gång framgår tydligen, att den Hayes'ska expeditionen besökte Grinnell-land endast två gånger, nämligen emellan den 10 och 18 Maj under slädturen i norra delen af Smiths Sound, samt i slutet af Juli vid Cap Isabella under återresan hem. Besinnar man, att under Maj månad ännu allting är betäckt af snö och is i dessa hyperboreiska nejder (expeditionen begagnade ju sig

vid detta tillfälle sjelf af slädar, dragna af hundar, såsom fortskaffningsmedel), finner man lätt, att det icke kunde blifva tal om att insamla växter under denna högeligen forcerade slädtour, som Hayes företog till Grinnell-land under April och Maj månader. Det var således endast under expeditionens vistelse vid Gale-point och Cap Isabella i slutet af Juli, växter kunde *insamlas i Grinnell-land* af Hayes och hans folk, men skörden måtte här hafva utfallit temligen klen, ty vi finna endast 5 arter i den Durandska fanerogamförteckningen uppgifna för Gale-point och blott en art för Cap Isabella. Antaga vi, att de i förteckningen för hvarje besökt ställe dessutom uppgifna 3 arterna äfven funnos här, så få vi på intet vis flere än högst 9 arter ¹⁾ af de allmänaste högnordiska växter såsom tagna af Hayes' expedition på Grinnell-land, ej under 78°—82° n. Lat., utan under och söder om 78:de breddgraden.

Hvad nu de öfriga af Durand uppräknade arterna beträffar, så uppgifvas 20 af dem för Netlik, 7 för Tessuissak och 16 för Port Foulke, orter allesamman belägna på Grönlands vestra 73° 35' och 78° 17' n. Lat., enligt Hayes. Kunde vi hafva fullt förtroende till dessa af Durand angifna växtlokaler, skulle denna del af hans förteckning ega ett ganska stort intresse, derföre att gränsen för en hel hop arters nordliga utbredning här ryckes flere latitudsgrader nordligare än förut varit känt, men jag nödgas tyvärr fränkänna den en sådan tillförlitlighet. Då Durand t. ex. uppgifver 7 arter för Tessuissak, 73° 37' n. Lat., såsom tagna der den 4 September, måste lokal-uppgiften vara falsk, ty expeditionen anlände redan den 14 Augusti till det en hel grad sydligare belägna Upernavik och 1 September till Godhavn på

1) Dessa äro: *Ranunculus nivalis* L. (utan tvifvel menas här *Ran. sulphureus* Sol.), *Papaver nudicaule* L., *Cochlearia officinalis* L. (säkerligen ej annat än en form af *Cochlearia fenestrata* R. Br.), *Saxifraga oppositifolia* L., *S. flagellaris*, *S. caespitosa* v. *uniflora*, *Oxyria digyna*, *Salix arctica* (= *Salix polaris*?) och *Eriophorum vaginatum* L. (sannolikt *Eriophorum capitatum* Host).

Disko-ön (69° n. Lat.), utan att på återfärden alls lägga till vid Tessuissak. De för sistnämnde plats uppgifna arterna äro således sannolikt tagna vid Godhavn, men bland dessa är en, *Hierochloa borealis* Roem., ännu aldrig förut funnen i Grönland och torde derföre hafva erhållit plats i förteckningen på grund af felaktig bestämning af någon helt annan växt. De för Port Foulke uppgifna arterna sägas vara tagna der den 16 Juli, hvilket uppenbarligen är felaktigt, då expeditionen redan den 10 Juli förde sitt fartyg ur vinterhamn och den 14 lade ut till sjös. *Andromeda tetragona* skall vara tagen der både i Juli och Augusti, ehuru expeditionen aldrig besökte denna plats under Augusti månad. I behof af bekräftelse tyckes uppgiften af *Betula nana* och *Tofieldia palustris* för Port Foulke vara, och det förefaller mig mycket tvifvelaktigt, om *Alchemilla vulgaris*, *Campanula rotundifolia*, *Vaccinium uliginosum* och *Armeria vulgaris* verkligen kunna vara tagna, såsom Durand uppgifver, vid Netlik, en ort, som enligt den karta, hvilken åtföljer Dr Hayes' bok "*An arctic boat-journey*", borde ligga nära 77° n. Lat. på Grönlands vestra kust. Tager man alla den Durandska förteckningens dels sinsemellan stridiga, dels påtagligen oriktiga uppgifter i öfvervägande, tränger sig på enhvar ofrivilligt den tanken, att en stor del af de för Port Foulke och Netlik uppgifna arterna sannolikast äro tagna under expeditionens långvariga vistande i de vida sydligare belägna Danska kolonierna Upernavik 72° 48' n. Lat. och Godhavn 69° n. Lat., hvilkas fanerogamflora genom Vahls flitiga undersökningar redan förut är temligen väl känd.

---

2. Anvisning till observationer rörande några
Skandinaviska växter,
af E. FRIES.

(Forts.)

19. De talrika växtställen, som i Flororna uppgifvas för *Hieracium stoloniflorum*, kräfva ny granskning. De

flesta torde tillhöra *formae stoloniflorae* af *H. Pilosella* hvilka äfven stundom (t. ex. af Frölich) benämnas *H. stoloniflorum*. (Den rätta *H. stoloniflorum* förenas af honom med *H. bifurcum*). De enda säkra Svenska växtställen, som äro mig bekanta, äro Woxna bruk i Helsingland och Kinnekulle i Westergöthland.

20. Från Wiksjö-bergen i Ångermanland har Herr G. Tiselius meddelat mig ett *Hieracium*, så utmärkt, att jag icke för n. v. kan hänföra det till någon känd grupp. Det närmar sig till utseende *H. glauca*, men denna grupp är alldeles främmande för Norden. Genom den mycket bladiga stjälken och de smala bladen liknar det något *H. umbellata*, men stjälken är på ett egendomligt sätt grenig och holken närmast lik *H. norvegici*. Det vore af synnerligt intresse att erhålla denna växt i tillräcklig mängd insamlad för att kunna lemnas i en af mig förberedd exsiccata-samling: *Hieracia Europaea exsiccata*. — I sammanhang härmed anhåller jag om insamling för nämnda verk af *H. hyperboreum* och *H. fasciculare*. Den senare är äfven funnen i Bohuslän och riktigt urskild af Lektorerna Lindeberg och Thedenius.

21. Dels genom alltför flitig insamling, dels genom murarnes ras har den på Upsala slotts-ruiner för 20 å 30 år sedan ymnigt växande *Hieracium auratum* nu blifvit utrotad. Det vore därför af vigt att erhålla visshet, om den på något annat ställe hos oss förekommer. Då den egentligen är en Nord-Amerikansk art (tillhörande de nordligare delarne), skulle jag eljest förmoda, att den ursprungligen utkommit från Botaniska trädgården, ehuru den veterligen aldrig i äldre tider der varit odlad. — Nämnda art är så nära beslägtad med *H. canadense*, att båda af Asa Gray m. fl. förenas, ehuru den senare blott förekommer i N. Amerikas tempererade delar. Nu inträffar det synnerligen intressanta förhållandet, att Professor Lange funnit den äkta *H. canadense* på alldeles liknande lokal, gamla murar vid Dortmund i Westphalen.

22. *Senecio vernalis*, en i Syd-östliga Europa inhemsk

art, har under innevarande sekel spridt sig allt längre och längre mot vestern. För trettio år sedan fanns den först sporadisk i Schlesien och har sedan anträffats på åtskilliga ställen i Tyskland. Nu sist är den äfven funnen på Bornholm och Falster, enligt Lange's Danske Flora. Den kommer *S. vulgaris* närmast genom sin ett-åriga rot och bladform, men har utstående strålblommor som *S. Jacobaea*. Professor Arrhenius har för mig beskrifvit en af honom vartiden på Gotland sedd *Senecio*, som synes hafva tillhört ifrågavarande art; den förtjenar därför att derstädes efterspanas.

23. Af *Filago germanica* upptogos af mig i *Summa Veg. Scand.* tvenne varieteter, hvilka nu allmänt skiljas såsom arter under namn af *F. canescens* Jord. och *F. apiculata* G. E. Smith (*F. lutescens* Jord.). Den förra, såsom den vanligaste, behåller rättast det Linneanska namnet; den senare G. E. Smith's, ehuru det af mig gifna varietets-namnet *virescens* är äldre. Den skiljes lättast genom bladens mera gröna färg och de i spetsen glänsande färgade holkfjällen. Begge böra hos oss närmare granskas och hvarderas geographiska utbredning nogare bestämmas.

24. *Carex prolixa* upptages af de flesta författare såsom underart af *C. acuta*. Från denna är den efter mina undersökningar bestämdt skild. Det tufviga växesättet, axens, isynnerhet de afblommades, utseende och de lätt affallande frukterna öfverensstämma fullkomligt med *C. stricta*, hvarföre jag hade ämnat upptaga den såsom underart af den sistnämnda, såsom redan i *Nov. Mant. III.* anmärktes, om den ej skulle rent af hafva vänt upp och ned på dennas begrepp. Jag rekommenderar den emellertid till noggrann undersökning.

25. Att *Quercus pedunculata* och *sessiliflora* blott utgöra en art och genom obestämbara medelformer sammanflyta, har alltid varit min öfvertygelse och är väl nu genom nyare undersökningar (se t. ex. Dec. *Prodr.*) satt utom allt tvifvel. Ännu återstår dock att efterforska de vilkor, under

hvilka de uppkomma och hvaraf de lero. Der jag funnit *Q. sessiliflora*, har alfven städse utgjorts af kross-stens-grus; der åter *Q. pedunculata* växer, har jag funnit alfven vara uppslammad jord eller synnerligen humus-rik. Om detta förhållande äfven på andra orter eger rum, förtjenar att undersökas.

26. *Botrychium Lunaria* är en af de mest polymorpha växter, och flera af de i senare tider från densamma skilda arter tarfva närmare granskning. Då den och *B. boreale* växa blandade med hvarandra, förekomma exemplar, som hvarken kunna föras till den ena eller den andra ¹). Af *B. matricariaefolium* Br. (*B. rutaceum* Willd. ²)) har jag aldrig funnit annat än enstaka stånd bland den vanliga *B. Lunaria*, hvarföre jag i likhet med Lange m. fl. upptagit den endast såsom varietet. *B. simplex* synes sammanfalla med den form, som jag beskrifvit under namn af *B. Lunaria* var. *cordatum*, meddelad af framl. Baron Gyllenstjerna. Den är mycket späd, har än ett litet, hjertlikt, alldeles odeladt blad, än ett något större, treklufvet. Baron G., som fann den på en nyligen igenlagd trädes-linda, antog den, troligen riktigt, vara första årets planta, emedan följande åren endast *B. Lunaria* fanns derstädes. De enda för mig säkra Skandinaviska arterna äro *B. Lunaria* Sw., *lanceolatum* Ångstr., *virginicum* Sw. och *rutaceum* Sw. (*rutaefolium* Al. Braun).

---

3. Anmärkningar vid Lektor Kindbergs Svar angående *Lepigona*. Af J. A. LEFFLER.

I N:o 7 af denna tidskrift har Herr Lektor Kindberg lemnat ett "Svar" på min uppsats om de Skandinaviska *Le-*

---

1) Det förtjenar att nämnas, att Gärtner N. G. Moe af sporer uppdragit flera generationer af *B. boreale*, utan att den derunder visat någon tendens att öfvergå i *B. Lunaria*. (Anm. af Th. Fr.)

2) Ej *B. rutaceum* Sw., hvilken af alla är der bäst skilda arten.

pigona. Jag anhåller att härmed få göra några af detta Svar påkallade anmärkningar, beklagande, att dessa icke kunna blifva så noggranna och fullständiga, som de borde, enär jag på min nuvarande vistelseort icke har tillgång till hvarken Lektor K:s Monografi eller ens min egen angripna uppsats ¹⁾).

Lektor K. förkastar alldeles uttrycket, att "resultaterna af mina studier stå i fullkomlig strid" med de af honom framställda åsikter. Om jag dermed kan bereda någon tillfredsställelse, må gerna medgifvas, att detta uttryck måhända icke är alldeles exakt; men jag har också sjelf lemnat en tolkning af detsamma i de äfven af Lektor K. anförda orden, "att skilnaden nästan helt och hållet beror på det olika värde, vi tillägga frökarakteren", genom hvilka ord det bör vara begripligt, att jag aldrig utgifvit min uppsats för att vara i alla enskilda delar afvikande från Lektor K:s arbeten. Nej, vi hafva lyckligtvis åtskilligt gemensamt och *bådas* vår behandling af *Lepigona* kan visst sägas i många fall vara endast "ett repeterande af andras uppgifter." Mitt öfverklagade uttryck uppkom derigenom, att jag ansåg den punkt, hvori skilnaden låg, vara så särdeles vigtig och genomgående, då det ju är i densamma, som Lektor K:s behandling — åtminstone af de Skand. arterna — hufvudsakligen skiljer sig från föregående Svenskars t. ex. Wahlbergs och Fries', till hvilkas åsikter min behandling af släktet således kan sägas på sätt och vis vara en återgång. Det var också till en del, för att min uppsats icke skulle få *alltför*

---

1) Jag hade väntat att i Lektor K:s svar finna anmärkt ett *verkligt* fel i min uppsats, hvilket, då denna väntan slagit fel, jag nu anhåller att härmed sjelf få rätta. Vid granskningen af en mängd pressade ex. af *L. marinum* tyckte jag mig finna, att dessa *alltid* hade ofläckade foderblad, under det att *L. salinum* normalt har fläckiga. Oaktadt jag icke i naturen observerat förhållandet, upptog jag dock — förhastadt nog — dessa karakterer i arternas diagnoser. I somras såg jag emedertid på flera ställen *L. marinum* med fläckiga foderblad, hvarföre nämnda karakter såsom oanvändbar torde ur diagnosen utstrykas.

polemisk färg, jag lät den framträda i sitt nuvarande skick, i st. f. sådan, som den var vid insändandet till första häftet af Bot. Notiser för 1864 (hvilka, såsom bekant är, icke utkommo), då den hade ungefär sådan form, som Lektor K. nu i sitt "Svar" förklarar lämpligast.

Orsaken, hvarföre Lektor K. icke kunnat upptäcka de ganska tydliga modifikationerna och öfvergångarne i afseende på fröytans beskaffenhet hos t. ex. *L. salinum*, kan jag naturligtvis icke afgöra. Hr Lektorns val af fröna hos *L. rubrum* såsom "en slags måttstock" torde emedlertid hafva varit rätt olyckligt, då, såsom jag äfven i min föregående uppsats nämnt, just denna art i afseende på fröytans beskaffenhet visar en högst ringa grad af föränderlighet. Det analogi-bevis Lektor K. för sina åsigtter vill hemta från *Stellaria*, är (om också intressant och manande att särskildt och noggrannt undersöka förhållandet äfven hos nämnda slägte) naturligtvis ingalunda eg. *bevisande*; möjligen skulle man också *emot* Hr Lektorns åsigtter kunna erhålla ett analogi-bevis från *Lepigonum* närmaste slägtinge, *Spergula*. För öfrigt måste jag ånyo påpeka, det jag aldrig förnekat, att fröytans beskaffenhet hos åtskilliga *Lepigonum*-arter kan vara ganska konstant och då naturligtvis också lemna goda karakterer. Må vi blott icke förgäta den gyllene regeln, att "*det är arten, som skall lemna karaktererna, icke karaktererna, som skola bilda arten*"; vi skola då säkerligen icke gripa fast i en enda karakter och, blindt följande den en gång inslagna stråten, framgå t. o. m. till sådana konsekvenser, som att "*L. salinum*" och "*L. leiospermum*" icke skulle vara affina, utan endast analoga arter.

Männe verkligen Lektor K. fullt sanningsenligt kan påstå, att mina iakttagelser rörande frökarakteren strida "*tvärt emot* nästan alla författares uppgifter"? Skulle man icke fastmer kunna säga, att åtminstone flera bättre författare, genom att icke mycket fästa sig vid och stundom icke ens särskildt anföra den egentligen af Lektor K. så särdeles högt värderade frökarakteren, snarare gifvit ett tyst bifall till just de åsigtter, jag nu senare öppet uttalat?

Lektor K. fordrar eftertryckligt, att mina uppgifter skola med "figurer och faktiska bevis" styrkas. Hvad dessa senare angår, torde de säkrast vinnas genom ett verkligen sorgfälligt studium af *Lepigonum*-arterna i naturen; och tills vidare lättast genom granskning af fröna hos t. ex. de i Herr Adjunkten Kroks herb. liggande ex. af *L. marinum*, hvilka, jag hoppas, Lektor Kindberg kan få tillfälle att se. Hvad de äskade figurerna åter beträffar, förstår jag för det första icke, att sådana kunna vara nödvändiga för att fatta meningen med mina påståenden om fröytans föränderlighet; jag kan vidare icke inse, att de kunna vara bevisande, då man ju torde hafva lika stor rättighet att anse figurerna vara falska, som att förneka sanningsenligheten af mina uppgifter.

För den händelse, att mina iakttagelser verkligen skulle vara riktiga, skyndar Lektor K. att göra en förbättrad indelning af släktet *Lepigonum*. Mot denna vill jag för närvarande framställa endast ett par anmärkningar. Det torde väl icke i naturen finnas någon skarp gräns mellan "*Macrotheca*" och "*Microtheca*." Jemförelsen (i Lektor K:s monografi) mellan å ena sidan kapselns storlek hos dessa olika grupper och å andra sidan — ärter och pepparkorn ("*magnitudine fere pisi*" och "*grani piperis*") är väl knappt lycklig — och bestämdt icke uttömmande. Man ihågkomme blott den stora skilnaden mellan kapselns storlek hos t. ex. storkapsliga (sit venia verbo!) ex. af *L. macrothecum* eller *L. marinum* och småkapsliga ex. af *L. heterospermum*. *L. salini* kapslar äro stundom större än sistnämnda arts. — Och för att taga ett annat exempel: huru är der med Lektor K:s nya indelning möjligt att förena *L. arenarium* och "*L. depressum* Kindb. i herb. Berol.", då dock den förra är en af de mest storkapsliga arterna, den senares kapslar deremot (åtminstone på Berliner-exemplar) hafva ungefär samma storlek som *L. medii*? För att icke trötta och upptaga för mycket rum i tidskriften, vill jag icke nu närmare påpeka svårigheten att afgöra, hvilka arter äro verkligen perenna och hvilka blott "perennantes", huruvida någon distinkt gräns

hären mellan finnes n. m., frågor, som ännu torde vara och måhända länge förblifva -- olösta.

Slutligen må blott anmärkas, att det var — och ännu är — min fulla öfvertygelse, att äfven om jag "behagat vända mig" till Lektor K. "personligen", detta ej skulle hafva ledt till undanrödjande af något "missförstånd" å min sida, då "slät" och "knölig" äro termer, som väl knappast af någon kunna missförstås.

Généve d. 4 Nov. 1865.

4. Nya Skandinaviska Laf-arter, af TH. M. FRIES.

(Forts.)

31. *Aspicilia suaveolens* (Ach.). Westergötland: Kinnekulle, Westerplana på kalk, upptäckt af Dr F. Graewe.

32. *Stereocaulon evolutum* Graewe in litt. n. sp.: podetiis caespitosis, a matrice fere liberis, 1—2 unc. altis, apicem praecipue versus ramosissimis, glaberrimis; phyllocladiis ad basin nullis, in podetiorum apicibus stipatis eaque fere tegentibus, ramuloso-divisis, cinereo-glaucis; apotheciis terminalibus, majusculis, primo planiusculis et tenuiter marginatis, mox convexis immarginatisque, demum tuberculato-diformibus disrumpentibusque; sporis firmis, oblongis subfusiformibusve, obtusis, tetrablastis.

I vestra delen af Skaraborgs län lärer denna hittills bortblandade art enl. Dr F. Graewe helt och hållet företräda *St. paschale*; ex. af densamma eger jag dessutom från Bohuslän (Torp: M. Floderus) och v. Småland (Femsjö: L. Su. exs. n. 89 pr. p.).

Utan tvifvel närmast beslätad med *St. paschale*, med hvilken den hittills varit förblandad; så t. ex. i del ex. af *Lich. Suec. exs. l. c.* hänföres den till dennas β . *conglomeratum*. Förtjensten af dess noggranna urskiljande och de ofvan anförda karakterernas påpekande tillhör Dr F. Graewe, som under flera år observerat densamma och meddelat mig

den såsom en ny, väl skild art, förhållande sig till *St. paschale* ungefär såsom *St. cereolinum* till *St. condensatum*. De tättsittande, fint förgrenade phyllocladierna jemte de stora convexa, söndersprickande frukterna gifva dem redan vid första påseendet ett egendomligt utseende; bästa karakteren erbjuda dock de korta och breda (0,016—20 mm. långa och 0,005—6 mm. breda) sporerna. Äfven kan anmärkas, att frukt-skifvan är något högre, paraphyserna något gröfre och sporsäckarne betydligt mera rymliga än hos *St. paschale*.

33. *Buellia leptocline* (Fw). På granit vid Årängen, Göthlunda s:n i Nerike (O. G. Blomberg).

34. *Arthonia (Coniangium) muscigena* n. sp.: crusta effusa, tenuissima, cinerascens, humida virescens; apotheciis adnatis, rotundatis, diam. vix usque ad 0,25 mm. latis, convexis, nigris, nudis; hypothecio fusciscentis; paraphysibus gelatinoso-diffluentibus, subhyalinis, basin versus plus minus sordide fusciscentibus, apice nigro-capitatis; gelatina hym. jodo fulvescens; ascis brevibus, inflato- l. ventricoso-clavatis; sporis octonis, oblongo-ovoideis (blastidio infer. angustiore), utrinque obtusis, dyblastis, 0,008—9 mm. longis et 0,003 mm. latis.

På mossan nära Stäbacken i Göthlunda s:n (Nerike), upptäckt 1864 af v. Pastor O. G. Blomberg.

Såsom varande den förste af detta slägte, som på dylik lokal blifvit anträffad, saknar denna lilla art icke ett ganska stort intresse. Från sina närmaste samslägtingar, *A. patellulata* och *convexella*, afviker den i flera afseenden, och i synnerhet erbjuder det af de sammansmälta paraphysernas svarta spetsar bildade epithecium ett godt kännetecken, i det att detsamma under mikroskopet visar sig lätt sönderfallande i små mörka korn. Dessutom lemna de små apothecierna och sporerna, jordlösningens färgning af gelatina hymenaea o. s. v. goda hjälp-karakterer.

35. *Dermatocarpon Michelii* (Mass.)¹⁾. Kinnekulle på

1) I Korb. Parerg. p. 303 uppgifves denna vara utdelad i Stenh. Exs. n. 30 b, men detta nummer tillhör uppenbarligen *Endocarpon pusillum*. Kinnekulle-ex. öfverensstämma fullkomligt med Mass. Lich. It. exs. n. 161.

heden ofvan Blomberg, Martorps hed o. s. v., först anmärkt af Dr F. Graewe. — Om dennas arträtt vågar jag ej hysa någon bestämd öfvertygelse, men Dr G., som under flera år observerat densamma, anser den skild från *D. hepaticum*, i hvars sällskap den ofta förekommer.

36. *Leptorhaphis quercus* (Beltr.). Nerike, Göthlunda på ek (O. G. Blomberg). Förmodligen ej sällsynt inom Skandinavien. — Skild från sina samslägtingar genom sina stora sporer (0,042—86 mm. långa och 0,003 mm. breda).

37. *Melanotheca Leightonii* (Mass.). Denna lilla vackra art, tillhörande ett slägte, som hittills saknat någon representant inom vår flora, är upptäckt på hassel vid Trollmen på Kinnekulle af v. Pastor O. G. Blomberg. — Huruvida den är en från *M. arthonioides* skild art, vågar jag ej afgöra.

38. "*Verrucaria conductrix* Norm. n. sp.:¹⁾ Thallus nullus. Apothecia minuta (diametro 0,12—15 mm. v. paullo ultra), emersa, globosa v. subglobosa, atra, nitidula, ostiolo simplici demum pertuso. Gelatina hymenaea jodo primo lutescens, mox vinose rubescens. Sporae (long. 0,010—12 mm., latit. c. 0,003 mm.) fusiformi-ellipsoideae.

Supra squamas *Psorae luridae* in alpe Flöifjeld prope Tromsö.

Indoles apothecii, quod fungum facile crederes, sub microscopio observata omni ratione lichenosa agnoscitur. Ostiolum apothecii prorsus simplex, non umbilicatum nec collabens, poro subtili pertusum. Paraphyses nullae distinctae. Sporae in ascis brevioribus (longit. c. 0,050 mm.) natae, 8:nae, hyalinae, simplices, inter congeneres sat elongatae, extremitate altera paullo angustiore, contento granuloso-oleoso."

39. *Leptogium Schraderi* (Bernh.). Kinnekulle vid Blomberg, upptäckt af Dr F. Graewe.

40. *Omphalaria decipiens* Mass. Denna utmärka, blott

1) Forstmester Norman har haft godheten att meddela beskrifning på denna af honom upptäckta, mig obekanta art.

på några få spridda lokaler i mellersta Tyskland, n. Italien och Frankrike anträffade art har af Bot. Gartner N. G. Moe upptäckts kring Christiania på Hovedöe (ymnig och utmärkt väl utbildad) och Malmöe (en form med mera pulverulent thallus). — I hög grad förtjenar denna art uppmärksamhet för ett förhållande, som jag hvarken hos denna eller någon annan funnit angifvet. Massalongo (Symm. p. 61) beskriver den med "paraphysibus crassis clavaeformibus", Nylander (Syn. p. 102) angifver dess paraph. vara "articulatae" och Körber (Parerg. p. 430) "filiformes" — uppgifter, som knappast synas kunna med hvarandra förenas. Och dock är detta förhållandet. Vi finna neml. här två slag af paraphyser jemte hvarandra i samma apothecium, neml. såväl *par. tenues*, *filiformes*, *conglutinatae*, som andra *validae*, *distinctae*, *eximie articulatae*. Jag har för öfrigt trott mig finna, att ju mera thallus är söndersprängd och pulverulent, desto talrikare äro de tjocka, ledade paraphyserna, och tvärtom.

(Forts.).

Strödda Underrättelser.

Om Svenskar, efter hvilka växtsläkten blifvit uppkallade.

I en 1792 i Lund af A. Lidbeck ¹⁾ utgifven dissertation: *De plantis in Suecorum memoriam nominatis* appräknas 43 genera såsom benämnda efter Svenskar ²⁾. I Bot. Not. 1863 n. 5 & 6 upptagas 86, till hvilka i n. 7 af denna årgång lades ytterligare 5 släkten. Härtill får jag nu yter-

1) Botan. demonstr., sedan Prof. i Aesthetik i Lund, död 1829.

2) Prof. G. R. Boehmer, hvilken enl. Lidbeck varit den ende, som före honom behandlat detta ämne i en 1770 i Wittenberg utgifven ässertation (*De plantis in cultorum memoriam nominatis*), anför blott 21 genera benämnda efter Svenskar.

ligare foga 4 förbigångna och derjemte göra några tillägg och rättelser till föregående uppsatser i detta ämne.

Bladhia (Thunb. *Nov. gen. plant. P. I.*). "Nomen in honorem et memoriam amici, D:ni P. J. BLADH, in Canton Chinae, mercatoris celeb. et botanici indefessi." — Återkommen till fäderneslandet, bosatte han sig i Kaskö i Finland.

Forsströmia Lindb. "Honor. Rev. FORSSTRÖM, qui in insulis Indiae occidentalis muscos quoque legit et O. Swartzio misit, dicatum genus." F. blef sedan prost. Han åtföljde Wahlenberg på hans första Lappska resa 1800.

Grubbia (Berg. Vet.-Ak. Handl. 1767), uppkallad efter MICHAEL GRUBB, f. 1728, erhöill Kommerseråds-titel, adlades af Grubbens 1768, död 1808.

Hallmannia (ej *Hellmannia*), så benämnd efter JOH. GUST. HALLMAN, född 1726, död 1797. Responderade 1745 under Linné för dennes *Disp. de Passiflora*. Blef slutligen Med. Dr. och Assessor i Colleg. Medicum.

Med anledning af de i n. 7 upptagna uppgifterna om den siste, som responderat under Linné, har den upplysning erhållits, att Acharius disputerade d. 22 Jun. 1776 *de Planta Aphyteja* och Hellenius d. 20 Nov. s. å. *de Hyperico*. På titelbladet till denna senare står Linné d. ä. såsom prae-ses, ehuru han af sjukdom hindrades att öfvervara disputation-akten, der Linné d. y. i stället fullgjorde hans partes, och härigenom förklaras Hedins uppgift, att Acharius var den siste, för hvilken Linné d. ä. presiderade.

Holmgrenia Lindb., efter HJALMAR HOLMGREN, f. 1821, Prof. i Matematik vid Teknolog. Institutet i Stockholm, "cujus sagacitati permultos et pulcherrimos muscos flora nostra debet."

I sina *Obs. botan.* säger D. Dahl om det af honom uppkallade växtsläktet *Mauhlia* (se äfven Thunb. *Nov. gen. Plant. VII.*): "Novum genus constitui et in honorem nobilissimi D. JOH. MAUHLE nominavi, qui solus pecuniam mihi suppeditaverat ad servandum in patria museum immortalium

à Linné¹⁾; quod tamen, numerata licet eadem pecuniarum summa, nescio quo fato exteris cessit."

Pentzia (Thunb. *Nov. gen. pl. P. XV.*). "Nomen impositum in honorem celebris inter Suecos historiae naturalis, imprimis entomologiae et botanices cultoris." CARL JOH. PENTZ, f. i Alingsås 1774, död 1808 såsom Med. Lic. och Reg.läkare.

Rosenia (Thunb. *Nov. gen. Pl. P. XII.*) "in honorem virorum fraternitate, nomine et meritis illustrium D. NICOLAI ROSÉN A ROSENSTEIN, primum botanices, dein medicinae practicae in hac (Upsaliensi) academia Professoris ac S. R. Majest. Archiatri et Equitis de Stella Polari; nec non D. EBERHARDI ROSENBLAD, Medic. pract. in Academia Carol. Lundens. Professoris et Equitis de Stella Polari." — Den förre har ingenting skrivit i botaniken, den senares *Observationes botanicae* citeras af både Haller och Linné. Eberh. Rosén, adlad Rosenblad, f. 1716, död 1796.

Stavia (Dahl *Obs. bot.*; Thunb. *Nov. gen. Pl. P. VII.*), uppkallad efter Ekonomi-direktören MARTIN STAAF, sväger till Krigsrådet J. Mauhle. Hade en vacker naturalie-samling i Göteborg.

STENHAMMAR, CARL, dog d. 31 Juli 1827.

WALLENUS dog d. 12 Jan. 1836.

WESTRING, P. J., dog d. 1 Okt. 1833.

WRANGEL, F. A., drunknade i Stockholm d. 2 Febr. 1842.

N. J. SCHEUTZ.

Af Th. M. Fries, *Lichenes Scandinaviae rariores et critici* har tredje fascikeln utkommit, innehållande följande arter:

1) Jfr. Myrins afhandl. om de Linnéanska samlingarnes öfverförande till England i tidskr. Skandia 1833 samt Fries' Bot. Utfl. 3 del, p. 63.

51. <i>Usnea sulphurea</i> (Koenig).	63. <i>Gyalecta bryophaga</i> (Kbr.)
52. <i>Bryopogon jubatus</i> (L.) c. fr.	64. <i>Stereocaulon condensatum</i> Hoffm.
53. <i>Cornicularia divergens</i> Ach.	65. <i>Gyrophora arctica</i> Ach.
54. <i>Cetraria islandica</i> (L.) var. <i>Delisei</i> (Bory.)	66. <i>Bacidia arceutina</i> (Ach.) Stizenb.
55. <i>Parmelia alpicola</i> Th. Fr.	67. „ <i>Beckhausii</i> Kbr.
56. <i>Placodium melanaspis</i> (Ach.)	68. <i>Biatora fuscescens</i> (Smrft.)
57. <i>Acarospora rhagadiosa</i> (Ach.)	69. <i>Buellia coniois</i> (Wnbg.)
58. <i>Xanthoria crenulata</i> (Wnbg.)	70. <i>Tholurna dissimilis</i> Norm.
59. <i>Rinodina polyspora</i> Th. Fr.	71. <i>Calicium hospitans</i> Th. Fr.
60. <i>Dimerospora aipospila</i> (Wnbg.)	72. <i>Sphinctrina microcephala</i> (Turn. et Borr.)
61. <i>Lecanora tartarea</i> (L.) var. <i>frigida</i> (Sw.)	73. <i>Varicellaria rhodocarpa</i> (Kbr.)
62. „ <i>atrosulphurea</i> (Wnbg.)	74. <i>Pertusaria xanthostoma</i> (Smrft.)
	75. <i>Verrucaria mucosa</i> Wnbg.

Under tryckningen af detta nummer erhålla vi den sorgliga underrättelsen, att Nestorn bland Sveriges botanister, Theol. och Phil. Doctorn m. m. CHR. STENHAMMAR d. 10 Jan. 1866 stilla afsomnat i en ålder af något mer än 82 år. I följande nummer skall en kort skildring af denne vördnadsvärde mans arbeten och förtjenster lemnas.

En svensk rikblommande växt. I Bot. Not. 1863 p. 159 finnes under denna rubrik meddelad en uppgift om en frodig *Leontodon autumnale*, som vid beräkning funnits ega tillsammans 38,250 blommor. Med anledning häraf har undertecknad gjort följande beräkning:

Af *Chrysanthemum Leucanthemum* togs d. 15 Juli d. å. vid en kanalbank i Göthlunda sn (Nerike) ett exemplar, från hvars rot utgingo 4 större och mindre stjelkar, uppbärande tillsammans 479 blomkorgar. En större och en mindre sådan undersöktes. I den större funnos 23 strål- och 371 disk-blommor; i den mindre 18 strål- och 114 disk-blommor d. v. s. i medeltal 20 strål- och 242 disk-blommor. Detta gör för hela växten $20 \times 479 = 9580$ strålblommor och $242 \times 479 = 115918$ diskblommor eller tillsammans 125498 blommor. Denna summa är dock under verkliga förhållandet, då det öfvervägande antalet blomkorgar voro ovanligt stora och fullsatta.

O. G. BLOMBERG.

— Sedan lång tid har det varit bekant, att Nya Holland så godt som helt och hållet saknar några inhemska närings-växter, och häri har man — säkerligen ej utan grund — sökt en väsendtlig orsak till dervarande ur-innevänarens låga ståndpunkt i alla afseenden. Endast af den i det inre af landet förekommande "Nardoë"-växtens frukter har mjöl och bröd blifvit beredt, men närmare kännedom om denna växts plats i systemet har länge saknats. Det är nu upplyst, att dessa Nardoë-korn ej äro annat än de nästan trädhårda sporgömmena af den till familjen Rhizocarpeae hörande *Marsilea salatrix*, hvart och ett inneslutande jemte megasporer 60—70.000 mikrosporor. Dessa innehålla stärkelse och växtslem, men då deras kväfvchalt är högst ringa, kan deras näringskraft ej vara synnerligen stor. — I Berlins botan. trädgård har det lyckats att under de senaste åren uppdraga och odla denna växt.

— Då från Finland benäget lofvad förteckning öfver den i detta and 1859—64 publicerade botaniska literaturen ännu ej kommit Red. till handa, kan någon sådan ej i denna årgång införas, men det är att hoppas, att den snart i kommande årgång skall kunna meddelas.

— Om någon är hågad att sälja Hartmans *Bryaceae Scandinaviae* eller afyttra Skandinaviska och andra europeiska mossor, torde underrättelse derom meddelas åt

N. J. SCHEUTZ.

Adjunkt vid Wexiö läroverk.

Tryckfel:

Sid. 113 rad.	6	uppfir.	står:	<i>dyblastae</i>	läs:	<i>tetrablastae</i>
„ 168 „	22	„	„	<i>disseminatum</i>	Ach.	läs: <i>disseminatum</i> Fr.
„ „	27	„	„	<i>melanophaeum</i>	Ach.	„ <i>melanophaeum</i> Fr.
„ „	30	„	„	<i>brunneolum</i>	Ach.	„ <i>brunneolum</i> Fr.

Å **Botaniska Notiser**, som 1866 fortsättas efter hittills följd plan, emottages praenumeration å hel årgång, utgörande omkring 12 ark, med 3 Rdr Rmt hos förläggaren Herr Bokhandlaren **W. Schultz** i Upsala eller hos öfriga bokhandlare samt, med tillägg af vanligt postförvaltare-arfvode, å samtliga poststationer i riket. Meddelanden och bidrag mottagas med tacksamhet och torde benäget insändas direkt till undertecknad.

Upsala d. 30 Dec. 1865.

TH. M. FRIES.